

Bločková lotéria pomohla vzdelávať, opatrenia vlády prispeli k boju proti podvodom na DPH

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) zrealizoval kontrolu zameranú na účinnosť opatrení v boji s podvodmi na dani z pridanej hodnoty (DPH). Kontrolóri preverovali dosah, finančnú náročnosť a prínosy opatrení pri ich zavedení do praxe v rámci Akčného plánu boja proti daňovým podvodom. Súčasťou kontroly bolo aj vyhodnotenie prínosov Národnej bločkovej lotérie (NBL). Úrad sa zameril na Ministerstvo financií SR a Finančné riaditeľstvo SR, pričom kontrolované obdobie predstavovali roky 2012 až 2016.

Vláda SR v kontrolovanom období prijala Akčný plán boja proti daňovým podvodom vrátane jeho aktualizácie, ktorý obsahuje celkom 80 konkrétnych opatrení legislatívneho a nelegislatívneho charakteru. Tie mali prispieť k eliminácii daňových podvodov na DPH a k zvýšeniu jej výberu. V sledovanom období došlo k zlepšeniu výberu DPH, čo má pozitívny dosah na príjmovú stránku štátneho rozpočtu. Tento pozitívny vývoj však nemožno v plnej miere pripísať len implementácii opatrení akčných plánov. Prijatý dokument totiž neobsahuje jasne číselné ciele, ani kritériá a spôsob vyhodnocovania účinnosti prijatých opatrení, ktoré by jednoznačne posudzovali ich dosah na zníženie daňových podvodov. Rezort financií zároveň finančnej správe nestanovil spôsob, ako má vyhodnocovať účinnosť opatrení vyplývajúcich z Akčného plánu. NKÚ SR z tohto dôvodu kontrolovaným subjektom odporučil zabezpečiť pravidelné ročné monitorovanie účinnosti prijatých opatrení v boji s podvodmi na DPH a komplexné vyhodnocovanie ich plnenia.

Finančné riaditeľstvo SR si v roku 2012 síce stanovilo vlastné ukazovatele pre vyhodnocovanie účinnosti prijatých opatrení. Podľa kontrolórov najvyššej kontrolnej inštitúcie však nejde o ukazovatele vyhodnocovania účinnosti, ale skôr o ukazovatele, ktoré monitorujú procesné úkony správcu dane. Pri niektorých splnených opatreniach nebolo možné z hľadiska na krátky čas účinnosti alebo charakter smerovania exaktne vyčíslieť ich prínos v praxi. Finančné riaditeľstvo SR v roku 2014 opomenulo predložiť priebežné vyhodnotenie plnenia opatrení a za roky 2015 a 2016 nevykonalo odpočet stavu ich plnenia. Takisto nesledovalo osobitne náklady spojené s prípravou a implementáciou opatrení Akčného plánu.

Celkový prínos opatrení na výber DPH za kontrolované obdobie bol vyčíslený na 2,51 mld. eur, čo zodpovedá 3,10 % HDP. Vyčíslenie nezahŕňa vplyv zlepšeného makroekonomického prostredia a naopak zohľadňuje legislatívne zmeny DPH a prípadné jednorazové efekty. Na odhad celkového prínosu boli využité údaje z daňových priznaní, ktoré však mohli vychýliť konečný výsledok v porovnaní s použitím údajov z transakcií medzi daňovými subjektmi a finančnou správou. NKÚ SR z tohto dôvodu rezortu financií odporúča zopakovať odhad celkového prínosu opatrení s využitím údajov z transakcií.

Národná bločková lotéria

NKÚ SR v rámci kontroly vypracoval podrobnú analýzu NBL. Jej prínosy možno rozdeliť na mäkké (nemerateľné) a tvrdé (merateľné). Do prvej skupiny spadá edukačný, morálny a kvalitatívny prínos lotérie, ktorý bol naplnený ešte v prvom roku jej fungovania. V rámci merateľných prínosov (tvrdé) vykonal Inštitút finančnej politiky odhad vplyvu NBL na výber DPH, na úrovni 8,2 mil. eur ročne. Po kontrole tohto odhadu ho kontrolóri považujú za optimistický a zastávajú konzervatívny názor, že NBL mohla mať pozitívny, no nemerateľný vplyv na výnos DPH.

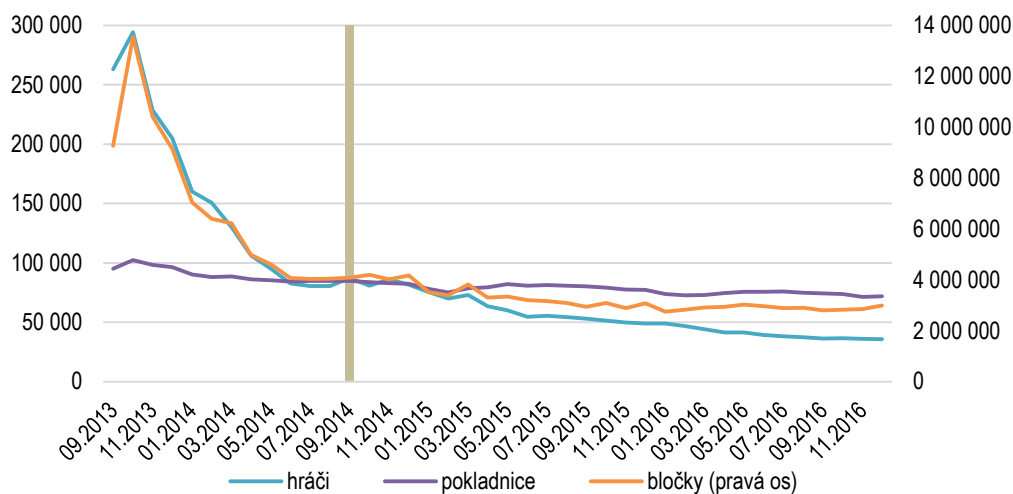
Výnosy lotérie boli odhadované na 50 mil. eur ročne. Tento odhad bol nadhodnotený približne tisícásobne, najmä z dôvodu nenaplnených očakávaní ohľadom pomeru registrovaných bločkov cez terminály TIPOS-u a oveľa aktívnejšieho využívania nespoplatnenej registrácie cez internet. Najvýznamnejšie náklady lotérie predstavovali náklady na výhry, reklamu a marketing a náklady na výrobu a vysielanie televíznej relácie NBL. Celkové plánované náklady na 40 mesiacov kontrolovaného obdobia vo výške 7,4 mil. eur boli presiahnuté o 1,2 mil. eur, čo spôsobilo započítanie nákladov na výrobu a vysielanie televíznych relácií, ktoré pôvodne neboli v pláne zahrnuté.

Národná autorita v oblasti externej kontroly na základe zistených skutočností odporúča prehodnotiť kritériá fungovania bločkovej lotérie v súčasnej podobe a zmeniť štruktúru výhier s cieľom zabezpečiť plnú kontrolu výherných bločkov cez kontrolný záznam elektronických registračných pokladníc. NKÚ SR zároveň odporučil prehodnotiť vysielanie televíznych relácií, ktoré boli medziasom zrušené.

Národná bločková lotéria v číslach za rok 2016

- ✓ **35,83 mil.** registrovaných bločkov
- ✓ **80 000** unikátnych hráčov
- ✓ **97 %** hráčov sa registrovalo cez internet
- ✓ **109 101** využitých pokladníc
- ✓ **40 najaktívnejších** hráčov registrovalo 10 % všetkých bločkov, čiže aj 10 % výhier (570 výhier vrátane 5 jackpotov)
- ✓ **5 %** hráčov registrovalo polovicu všetkých bločkov
- ✓ **10,32 eur** je priemerná suma registrovaných bločkov
- ✓ **3,10 eur** je najčastejšia suma bločkov (obedové menu, cigarety)
- ✓ **198 937 bločkov** v sume 1,44 mil. eur registroval najaktívnejší hráč
- ✓ **30-krát po 100 eur** vyhral najaktívnejší hráč
- ✓ **menej ako 10 sekúnd** trvá registrácia bločku najrýchlejším hráčom
- ✓ **nedeľa** je deň, keď sú bločky registrované najčastejšie

Vývoj ukazovateľov NBL

Zdroj: TIPOS, Finančné riaditeľstvo SR, vlastné spracovanie